

teré přicházely, bohužel se projevovaly jen krátkodobě. Během normalizace v r. 1971 musel společně s několika dalšími opustit fakultu. Jeho žena Věra byla také mezi potrestanými. Naše oddělení bylo záhy rozprášeno a původní biofyzikální zaměření zaniklo. Také studijní obor biofyzika se postupně vytratil.

Naštěstí Jaroslav našel záhy tiché vědecké místo na Ústavu makromolekulární chemie ČSAV, ale musel pochopitelně změnit své zaměření. Platinový projekt byl však úspěšně dokončen a sloučeniny platiny se začaly používat na klinikách mnoha států světa. Naše země měla díky významnému podílu českých vědců na výzkumu řadu speciálních výhod. Léčebné preparáty byly např. vyráběny v n. p. Lachema a nemusely se nakupovat.

Mnohokrát jsem uvažoval o tom, co bylo vlastně to „čaro“, které mne přivedlo do Jardovy laboratoře? A myslím, že jsem na to posléze přišel. Imponovala mi jeho odvaha riskovat, obrovská schopnost hájit své názory a o jejich správnosti přesvědčovat lidi a hlavně úžasné nadšení a nasazení, které strhávalo k následování. Bohužel, stejné vlastnosti, které vedly k rychlému vzestupu, vedly i k jeho strmému pádu.

Roky v karanténě

I když jsme se v době po Pražském jaru vídali, nemohu o této etapě mluvit jako očitý svědek a životopisné údaje znám zprostředkovaně. J. Drobník se v tomto období soustředil na vliv prostředí na polymery. Zabýval se možností degradovat polymery, do nichž jsou vloženy úseky sestávající např. z aminokyselin, které by mohly být v prostředí degradovány enzymy. Dále se zaměřil na nosiče biologických systémů pro lékařské použití. Okolo těchto témat se brzy vytvořila pracovní skupina, v níž byli i tři jeho žáci z fakulty. Nakonec

tak vznikla pod jeho vedením laboratoř biochemie polymerů. Vzhledem k průkopnickému směru zaměření byl Jaroslav požádán o několik souborných přehledů, účastnil se řady konferencí a byl jmenován předsedou komise pro schvalování výrobků z polymerů v lékařství. V té době se také seznam jeho patentů rozšířil na 24 položek.

Rehabilitace a biotechnologické období

Po listopadových událostech r. 1989 se Jaroslav Drobník ihned zapojil do aktivit souvisejících s organizací vědy a školství a podílel se na založení mezinárodního fondu pro obnovu vysokých škol. Po rehabilitaci se vrátil na PřF UK v Praze (1990), do prostor, které kdysi vybudoval, a záhy na to byl jmenován profesorem biofyziky (1991). Tím byl opožděně vzdán hold jeho rozsáhlé pedagogické, vědecké a popularizační činnosti. Během své kariéry přednášel anebo se na fakultě podílel na přednáškách: úvod do biologie, biochemie buňky, mikrobiologie, molekulární biologie, biofyzika a radiobiologie. Školil diplomanty v půdní mikrobiologii, mikrobiologii a biofyzice a aspiranty v biofyzice a biochemii polymerů. Navíc vedl kurz práce s radioaktivními izotopy. Publikoval přes 100 vědeckých prací, napsal nebo se podílel na sepsání několika desítek přehledných článků, knih a učebních textů a je autorem nespočtu popularizačních publikací (také v Živě vyšly jeho články, první v r. 1989).

Po dosažení profesorské hodnosti se k mému překvapení rozhodl, že studijní směr zasvěcený biofyzice znovu obnovovat nebude. Místo toho se ujal vedení Biotechnologického ústavu PřF UK. V návaznosti nato se podílel na vzniku zákona o nakládání s geneticky modifikovanými organismy (GMO). V té době patřil také k zakládajícím členům české komise pro GMO.

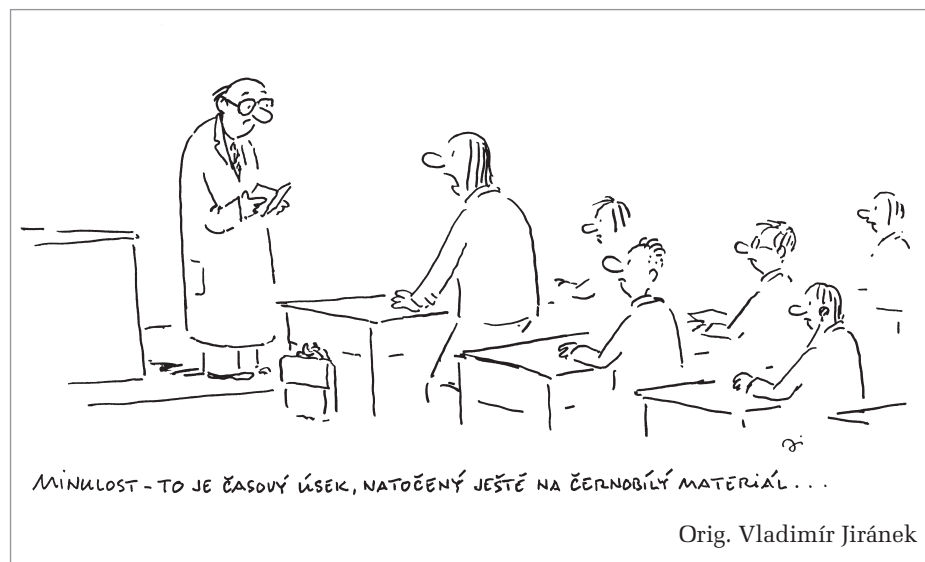
Roku 1997 se stal jedním ze zakladatelů sdružení Biotrend, později Biotrin, což je nezisková organizace vědeckých pracovníků zacílená na zajištění informovanosti veřejnosti o moderních biotechnologiích, ve které působil jako organizátor, předseda a neúnavný propagátor a popularizátor s obsáhlou publikační činností až do konce svého života. Spolu s prof. Františkem Sehnalem se zasloužil o vznik Bílé knihy GMO (2009) o vlivu genetiky modifikovaných organismů na lidské zdraví a životní prostředí.

V tomto období se naše osudy opět těsně sblížily, neboť jsme nakonec zase sdíleli společnou místnost, do které jako emeritní profesor pilně docházel, aby ze svého počítače řídil činnost Biotrinu, a pracoval na mnoha dalších paralelních projektech, jak ostatně bylo vždy jeho zvykem. Navíc jsme měli společně téma k častým diskuzím, neboť jsem přednášel genové inženýrství, jehož byl propagátorem s mnohem vyhraněnějšími názory než já. Jak se ostatně dalo očekávat, stal se mluvčím zastánců co největšího zrychlení schvalovacích procedur pro průmyslové i zemědělské genové modifikované organismy podle vzoru USA, a tím se dostával do konfliktu s velmi opatrnou a konzervativní politikou Evropské unie v této oblasti. Byl všude, kde se něco v biotechnologiích dělo, zasloužil se o natočení několika filmů propagujících genové inženýrství a využívání produktů souvisejících s GMO.

Nikdo z nás neočekával, že při jeho aktivitě a čilosti by se mohlo něco neblahého přihodit. Ještě v srpnu se s Věrou zastavili u nás na chalupě a vesele s námi probrali, co dělají naše děti, vnoučata a společní známí. Pochutnali jsme si na kaproví, kterého Jarda sám ulovil. Netušili jsme, že záhy na to, 30. srpna při jeho oblíbeném rybaření, odejde navždycky.

Evžen Kůs

Vzpomínka na Vladimíra Jiráňka

Počátkem listopadu (6. 11. 2012) zemřel Vladimír Jiráňka, legendární tvůrce humoru ryze české provenience. Jeho rozšafné postavičky mudrující nad problémy světa, stejně jako personifikovaná a oduševnělá zvířata se staly součástí naší kultury. Nechybělo mu ekologické citění, mimo jiné byl fascinován kulturou amerických indiánů. Jejich chápání světa, souznění mystiky a přírody i osudový střet s bílou civilizací, to vše mu bylo inspirací. V r. 1980 uvedl Josef Velek svou knihu Jak jsem bránil přírodu slovy Karla Čapka: „Devastovat hory, vylámat skály, vyplenit květ vzácných přírodních rezervací?! To je jako kdybychom balili vuřty do listů Vyšehradského kodexu nebo dláždili ulice kameny vylámanými z baziliky sv. Jiří!“ Jiráňkovy ilustrace, jakoby byly těmito slovy inspirovány, učinily ze zmíněné knihy dílo, které v naší zemi pomohlo mnohým prozířt. Karikatury stranických funkcionářů, zpupných úředníků i obyčejných hlupáků lze převést i do světa dnešních politiků, bezohledných technokratů a arogantních zbohatlíků. Jiráňkův humor nebyl nikdy laciný nebo hrubý, ani když kritizoval evidentní zlo. Jeho humanismus a laskavý nadhled budou stálou oporou i povzbuzením pro všechny, kdo svádějí nerovný zápas s kazisvětý všeho druhu.